

Oorlogsstemming plaatst immigratieproblematiek op de achtergrond

Door [Hans Roodenburg](#) - 20 maart 2025

Geplaatst in [Defensie](#) - [Duitsland](#) - [Immigratie](#)

Het viel niet op te midden van de stroom van oorlogstretoriek die over de inwoners van de Europese Unie wordt uitgestort, maar de afgelopen week was er ook Brussels nieuws van het immigratiefront. Er wordt gewerkt aan een verordening die het - door bestaande wettelijke barrières te slechten - mogelijk moet maken dat lidstaten overeenkomsten kunnen sluiten met landen buiten de EU om hun afgewezen asielzoekers over te nemen.

Implementatie van dit nieuwe plan zal het moeilijker maken voor afgewezen asielzoekers om onder te duiken in de illegaliteit, of om na afwijzing een nieuw asielverzoek in een ander land van de EU in te dienen. Bovendien valt een ontmoedigingseffect te verwachten onder potentiële asielzoekers die weinig kans maken op een status.

Alle remmen los

Niet verrassend leidde dit Brusselse plan tot afkeurende reacties van mensenrechtenactivisten. Maar het ziet er naar uit dat dit initiatief zal worden doorgezet, al dienen nog de nodige hobbels te worden genomen in het Brusselse besluitvormingstraject.

De immigratieproblematiek, tot voor kort nog bovenaan de agenda in de meeste landen van Noordwest-Europa, is op de achtergrond geraakt. Het oorlogsdiscours beheerst momenteel de politiek zowel in Brussel als in de Europese hoofdsteden. En daarbij gaan alle remmen los. In het kader van het 800 miljard kostende plan *ReArm Europe* gooit Brussel het laatste restje financiële soliditeit

Oorlogsstemming plaatst immigratieproblematiek op de achtergrond

overboord met het oprekken van de begrotingsregels en het opnieuw doordrukken van gemeenschappelijke leningen (die geen eurobonds mogen worden genoemd maar het wel zijn).

Deze zoveelste machtsgreep van Brussel gaat om te beginnen leiden tot renteverhogingen. De eerste tekenen zijn op de obligatiemarkt al zichtbaar. Landen met hoge staatsschulden komen hierdoor verder in de problemen. De ECB zal reageren door de geldpersen in werking te stellen. En zo gaat het van kwaad tot erger. De rekening zal uiteindelijk vooral worden neergelegd bij Nederland en Duitsland, hoewel de solvabiliteit van het laatstgenoemde land met de dag twijfelachtiger wordt, waarover straks meer.

De heersende oorlogsstemming leidt niet alleen tot roekeloze financiële ingrepen door de EU, maar heeft ook gevolgen voor de politieke verhoudingen in de lidstaten. Er zal naar verwachting voorlopig een einde komen aan de onstuitbare opmars van de populistten. Een buitenlandse dreiging doet het altijd goed om een ontevreden bevolking koest te houden. Dat een Russische aanval nog slechts een kwestie van tijd is - zo ongeveer luidt althans het voorgeschreven narratief - leidt de kiezer af van de grote problemen die het gevolg zijn van de ongeremde massa-immigratie, hét thema waarmee de populistten tot nu toe konden scoren doordat de gevestigde partijen de zaak op zijn beloop lieten.

Rechtse stemmen om links beleid te voeren

De problematische situatie in Duitsland kwam al even aan de orde. Als daar het roer om zou gaan wat betreft het immigratiebeleid dan zal ook de EU moeten bewegen. Welnu, we moeten aannemen dat, ondanks de golf van immigratie-gerelateerd geweld in Duitsland, zo'n koerswijziging voorlopig niet valt te verwachten. Dit heeft alles te maken met de recente verkiezingen voor de Bondsdag en de daarna ontstane politieke situatie. En vooral ook met de persoon van Friedrich Merz (CDU), de beoogde bondskanselier.

De wijze van politiek bedrijven van Friedrich Merz vertoont gelijkenis met die van Mark Rutte tijdens diens premierschap. Het draait om het gebruik van rechtse stemmen om links beleid te voeren. Dit kan ook moeilijk anders zolang de populistten buiten de deur worden gehouden middels een *cordon sanitaire*, in Duitsland *Brandmauer* genoemd. Hierdoor kan links, dat nodig is om een meerderheid te vormen, zijn stempel drukken op de coalitieonderhandelingen.

Ongenoegen over steun van de AfD

Vlak voor de verkiezingen deed Merz een poging om geloofwaardig over te komen als voorstander van een streng immigratiebeleid. De *Brandmauer* verplicht niet alleen tot uitsluiting van de populistische AfD bij coalitievorming, maar betekent ook dat men geen gebruik mag maken van stemmen van de AfD om een meerderheid in de Bondsdag te vormen.

Merz stelde een aanscherping voor van het immigratiebeleid. Een desbetreffende motie werd met steun van de AfD aangenomen, maar het aan die motie gerelateerde wetsvoorstel inzake het

Oorlogsstemming plaatst immigratieproblematiek op de achtergrond

Zustrombegrenzungsgesetz werd vervolgens nipt verworpen. Een aantal leden van de CDU/CSU en van de liberale FDP liet het afweten uit ongenoegen met de steun van de AfD die nodig was om een meerderheid te halen.

Merz wil rol spelen op wereldtoneel

Door te zondigen tegen de regels van de *Brandmauer* gaf Merz de kiezer de indruk dat het hem ernst is wat de immigratie betreft. Goed voor de campagne, maar er is geen sprake van dat de *Brandmauer* voor Merz zijn langste tijd heeft gehad. En volgens onbevestigde berichten zou hij inmiddels ook zijn punten voor een strenger immigratiebeleid alweer hebben ingeleverd in het kader van de coalitiebesprekingen.

Merz zal een coalitie moeten aangaan met de sociaaldemocratische SPD. Hij heeft zich zagezegd 'in de hoek geschilderd' en kan geen kant op. De SPD, samen met de Groenen verantwoordelijk voor de dramatische neergang van de Duitse economie en voor de uit de hand gelopen immigratie, kan het beleid van de vorige - door de kiezer afgeserveerde coalitie - voortzetten. Merz lijkt ook in dit opzicht op Mark Rutte. Het premierschap, een rol spelen op het wereldtoneel, daar gaat het om. De rest is bijzaak. Merz staat te popelen om met Duitse Taurusraketten Russisch grondgebied te bestoken, wat een verdere escalatie van de oorlog zal betekenen, met alle risico's van dien.

Voor financiële degelijkheid moet je ook niet bij Merz zijn. Vooral vanwege *ReArm Europe*, maar ook voor de kostbare ambities van beoogd coalitiepartner SPD en voor achterstallig onderhoud van de infrastructuur, heeft hij meer financiële armslag nodig. De zogenaamde *Schuldenbremse* (grondwettelijke staatsschuldbegrenzing) vormde hiervoor een obstakel. Die bepaling werd dan ook afgelopen dinsdag door de Bondsdag - in de oude samenstelling vanwege de benodigde tweederde meerderheid - door CDU/CSU en SPD buiten werking gesteld. De medeplichtigheid van de Groenen aan deze bedenkelijke manoeuvre wordt beloond met de toezegging van vele extra miljarden voor klimaatbeleid. Critici in Duitsland spreken inmiddels van een *Schuldenputsch*.

Wat aanscherping van het immigratiebeleid betreft valt van Merz weinig of niets te verwachten. Dat kan ook niet in een coalitie met de SPD. Als Duitsland het laat afweten is ook voor de Brussel de druk van de ketel. Dat dit allemaal buitengewoon nadelig uitpakt voor Nederland spreekt voor zich.

CDA kan coalitie pootje gaan lichten

Hoe staat het met 'het strengste asielbeleid ooit' dat het kabinet-Schoof ons zou brengen? Uit het voorgaande volgt dat de kansen om in EU-verband tot een doorbraak te komen er niet groter op zijn geworden. Maar ook binnenlands laten de ontwikkelingen te wensen over. De spanningen in de coalitie zijn al toegenomen door de hiervoor besproken en voor Nederland zeer nadelige financiering van het Brusselse plan *ReArm Europe*. En dat terwijl de lakmoesproef voor 'het strengste asielbeleid ooit' in de volksvertegenwoordiging nog moet komen.

Oorlogsstemming plaatst immigratieproblematiek op de achtergrond

De voortekenen zijn niet gunstig. Wie fractieleider Henri Bontenbal van het CDA vorige week aan het werk heeft gezien bij de behandeling van de wetsontwerpen over het asielbeleid in de betreffende commissie van de Tweede Kamer, weet waarom. De kans dat partijgenoten van de christendemocratische voorman in de Eerste Kamer de coalitie aan een meerderheid gaan helpen lijkt, zo die al bestond, verkeken. Het CDA zal inhoudelijke argumenten (bezwaren van IND en COA) aanvoeren, maar het is natuurlijk ook een mooie kans om de coalitie pootje te lichten.

***[Hans Roodenburg](#)** is econoom en gaf bij het Centraal Planbureau leiding aan onderzoek naar de economische gevolgen van immigratie. Hij publiceert sinds 2021 in Wynia's Week over het Nederlandse immigratiebeleid.*

***Wynia's Week** verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar** met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, **ook in 2025? Kijk [HIER](#)**. Hartelijk dank!*